

# MĀCĪBU UZDEVUMI TEMATA APGUVĒI

Skolotāja materiāls

## TEMATS “Es”

Saskaņā ar *Latviešu valodas mācību programmu diasporas nedēļas nogales skolām 13–14 gadus veciem bērniem*





### 1.1. Klausies un raksti!

*Skolotājs diktē šādus vārdus:*

jautrs, draudzīgs, izpalīdzīgs, augstprātīgs, veikls, atklāts, uzņēmīgs, sabiedrisks, noslēgts, sirsnīgs, patstāvīgs, noslēgts

### 1.2. Veido no dotajiem lietvārdiem īpašības vārdus vīriešu un sieviešu dzimtē!

izpalīdzība	<b>izpalīdzīgs//izpalīdzīga</b>
1. godīgums	<b>godīgs//godīga</b>
2. laipnība	<b>laipns//laipna</b>
3. sirsnība	<b>sirsnīgs//sirsnīga</b>
4. veiklība	<b>veikls//veikla</b>
5. patstāvīgums	<b>patstāvīgs//patstāvīga</b>
6. devīgums	<b>devīgs//devīga</b>
7. noslēgtība	<b>noslēgts//noslēgta</b>
8. draudzība	<b>draudzīgs//draudzīga</b>
9. mīļums	<b>mīļš//mīļa</b>
10. varonība	<b>varonīgs//varonīga</b>
11. sabiedrība	<b>sabiedrisks//sabiedriska</b>

### 1.3. Klausies un raksti!

*Skolotājs diktē šādus vārdus:*

skaidrība, ļaunprātība, gudrība, asprātība, attiecības, attieksme

### 1.4. Klausies un raksti!

*Skolotājs diktē šādu tekstu:*

Elza ir mana draudzene. Mēs draudzējamies jau kopš bērnības. Arī mūsu mammas ir draudzenes. Elzai vēl ir mazāks brālītis, bet man ir jaunāka māsiņa. Elza ir jautra un gudra meitene. Skolā viņai vislabāk patīk mūzika. Mana draudzene mācās arī mūzikas skolā. Taču Elzai nepatīk sports. Es gan sportoju. Mēs esam ļoti dažādi. Elza ir meitene, bet es esmu zēns. Elza ir mierīga, bet es bieži esmu *uzvilcīes*. Elza ir māksliniece, bet es esmu sportists. Tomēr mēs esam labi draugi.

### 1.5. Izmantojot 1.4. uzdevuma tekstu, uzraksti:

- 1) kāda ir Elza,
- 2) kas Elzai patīk,
- 3) kas Elzai nepatīk!

## 1.6. Izvēlies vienu īpašības vārda formu un pievieno lietvārdu!

	jautrs/jautra/jautri/jautras*	notikums
1.	labs/laba/labi/labas	
2.	kautrīgs/kautrīga/kautrīgi/kautrīgas	
2.	drosmīgs/drosmīga/drosmīgi/drosmīgas	
4.	devīgs/devīga/devīgi/devīgas	
5.	čakls/čakla/čakli/čaklas	
6.	gudrs/gudra/gudri/gudras	
7.	slinks/slinka/slinki/slinkas	

\* Ja vēlies, vari pievienot lietvārdus īpašības vārdam gan sieviešu, gan vīriešu dzimtēs; gan vienskaitlī, gan daudzskaitlī!

## 1.7. Ieraksti darbības vārdu *būt*!

Skolā es visbiežāk **esmu** mierīgs.

1. Vakar mana māsiņa **bija** nobijusies.
2. Mazā Ilze no rītiem bieži **ir** dusmīga.
3. Tētis gandrīz vienmēr **ir** jautrs.
4. Jau daudzus gadus abi draugi **ir** nešķirami.
5. Vai jūs vienmēr **esat** līdzietīgi?
6. Mēs vakar **bijām** ļoti interesantā pasākumā.

## 1.8. Ieraksti pareizo burtu!

līdzietīgs, enerģisks, lielisks, patstāvīgs, fantastisks, aktīvs, neuzņēmīgs, noslēgts, bailīgs, runīgs, garlaicīgs, drosmīgs

## 1.9. Ieraksti *-ums* vai *-ība*!

līdzietība, enerģiskums, laipnība, sirsnība, neuzņēmība, vienkāršība, drosmīgums, apzinīgums

## 1.10. Papildini tabulu!

Darbības vārda nenoteiksme	Darbības vārda tagadne	Darbības vārda pagātne	Darbības vārda nākotne
iet	eju	gāju	iešu
domāt	domāju	domāju	domāšu
strādāt	strādāju	strādāju	strādāšu
kļūt	kļūstu	kļuvu	kļūšu
mācīties	mācos	mācījos	mācīšos
apgūt	apgūstu	apguvu	apgūšu
lasīt	lasu	lasīju	lasīšu

## 1.11. Ieraksti pareizo burtu! Uzraksti, ko dara katras profesijas pārstāvis!

pārdevēja, policists, oficiante, galdnieks, datorspeciālists, operators, kinologs, autovadītājs

### 1.12. Uzraksti:

- 1) kuru profesiju pārstāvji ir attēlos;
- 2) ko dara šo profesiju pārstāvji!

1.



2.



3.



4.



5.



### 1.13. Izvēlies 3 īpašības, kuras piemīt tev! Pamato savas domas!

līdzcietīgs, patstāvīgs, neuzņēmīgs, bailīgs, runīgs, garlaicīgs, drosmīgs, jautrs

### 1.14. Raksturo sevi un savu draugu/draudzeni! Ieraksti tabulā nosacījumam atbilstošu teikumu!

	Nosacījums	Teikums
1.	Vienkāršs paplašināts izsaukuma teikums	
2.	Vienkāršs paplašināts stāstījuma teikums	
3.	Teikums, kurā ir saiklis <i>ja</i>	
4.	Teikums, kurš sākas ar <i>lai gan</i>	
5.	Teikums, kurā ir saiklis <i>bet</i>	
6.	Teikums, kurā ir saiklis <i>jo</i>	
7.	Vienkāršs jautājuma teikums	

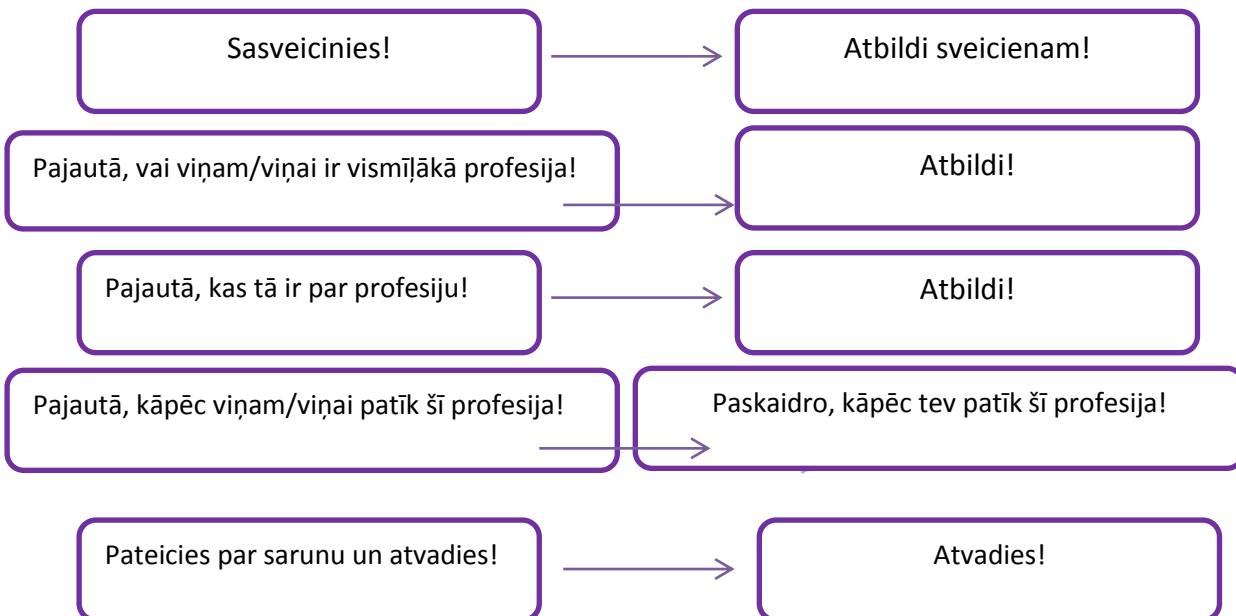
### 1.15. Papildini tabulu!

Darbības vārda nenoteiksme	Darbības vārda pavēles izteiksme		Darbības vārda vajadzības izteiksme
strādāt	strādā!	strādājiet!	jāstrādā
apmeklēt	apmeklē!	apmeklējiet!	jāapmeklē
iepazīties	iepazīsties!	iepazīstieties!	jāiepazīstas
izdomāt	izdomā!	izdomājiet!	jāizdomā
izvēlēties	izvēlies!	izvēlieties!	jāizvēlas
ieteikt	iesaki!	iesakiet!	jāiesaka
sagatavot	sagatavo!	sagatavojiet!	jāsagatavo
izpētīt	izpēti!	izpēti!	jāizpēta
aiziet	aizej!	aizejiet!	jāaiziet
uzzināt	uzzini!	uzziniet!	jāuzzina

### 1.16. Ieraksti *tavi, viņam, tavi, tu, man, saviem, mans!*

1. Par **saviem** sapņiem esmu stāstījusi tikai labākajai draudzenei.
2. Par ko **tu** gribi kļūt?
3. Kādi ir **tavi** nodomi pēc skolas beigšanas?
4. Vai **tavi** vecāki zina, par ko tu gribi kļūt?
5. Jānis ir **mans** draugs. **Viņam** patīk pavāra profesija.
6. Vai **man** ir jāzina, ko tu gribi kļūt?

### 1.17. Veiciet uzdevumu pāri! Veidojiet dialogu atbilstoši nosacījumiem!



### 1.18. Izdomā jautājumus, kas saistīti ar profesijas izvēli, un uzdod tos sarunu biedram!

1. Par ko ...?
2. Kāpēc ...?
3. Kad ...?
4. Kur ...?
5. Kā ...?
6. Ko ...?.

### 1.19. Lasi jauniešu vēstuļu fragmentus un atrodi katram no tiem atbilstošu zīmējumu!

1. Lelde: „Man patīk suņi. Arī kaķi.  
Labprāt strādātu ar viņiem.”

2. Martins: „Man patīk kino. Gribu kļūt par režisoru... vai par operatoru. Nezinu, ko īsi viņi dara.”

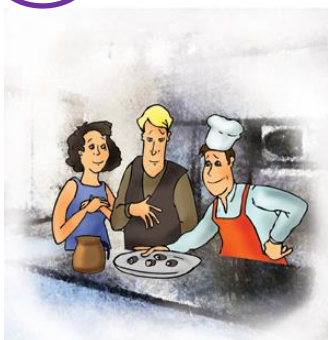
3. Artis: „Vēlos kļūt par mūzikas menedžeri. Tad man visapkārt būtu dziedātāji un mūziķi. Es par to vien sapņoju.”

4. Dens: „Man patīk gatavot ēst. Es vienmēr kaut ko interesantu pagatavoju saviem draugiem.”

5. Aija: „Gribu būt modele. Slavena. Un bagāta.”

6. Sandijs: „Es gribu kļūt par glābēju. Pludmalē pie jūras bieži vien ir tik skaistas meitenes!”

4.



3.



5.



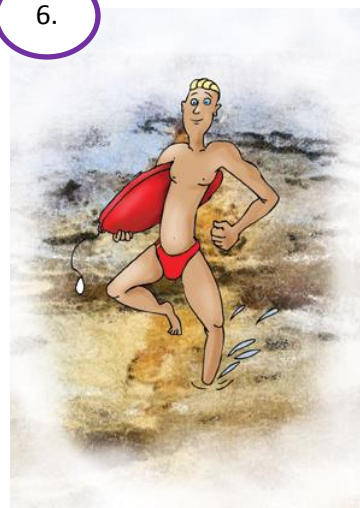
1.



2.



6.



**1.20. Uzraksti, ko tu iesaki katram no 1.19. uzdevumā minētajiem jauniešiem?**

*1. Lelde, es tev iesaku pastrādāt dzīvnieku patversmē. (Lelde, pastrādā ... Lelde, tev jāpastrādā ...)*

### 1.21. Klausies un aizpildi tabulu!

Skolotājs lasa šādu tekstu:

1. Anna ir mana draudzene. Viņai pēc mēneša paliek 13 gadi. Kurā datumā? Piektajā maijā.
2. Viesturs ir dzimis 2003. gada 13. septembrī, bet vārda diena viņam ir 28. jūnijā.
3. Sabīne, kurā gadā tu esi dzimusi? Es esmu dzimusi 2001. gada 2. februārī.
4. Elzai ir piecpadsmit gadu. Viņa ir dzimusi 2000. gadā. Dzimšanas datums ir 30. decembris. Bet vārda diena Elzai ir 3. oktobrī.
5. Mana brāļa Egīla dzimšanas diena ir 10. augustā.
6. Maniem draugiem Edgaram un Danai vārda diena ir vienā datumā – 8. aprīlī.

Vārds	Dzimšanas gads	Dzimšanas datums	Vārda diena
Anna		5. maijs	
1. Viesturs	2003.	13. septembris (-ī)	28. jūnijs (ā)
2. Sabīne	2001.	2. februāris	
3. Elza	2000.	30. decembris (-ī)	2. oktobrī
4. Egīls		10. augusts (-ā)	
5. Edgars un Dana			8. aprīlis (-ī)

### 1.22. Lasi fragmentu no žurnālista intervijas ar mūziķi Jāni Šipkēvicu! Atrodi katram jautājumam atbilstošo atbildi!

Vai ir kāda īpašība, kas tev traucē darbā?

Kas ir vissvarīgāk – iedzimts talants vai sūrs darbs?

Vai bērnībā tev bija kāds īpašs talants?

Kāds ir jaukākais kompliments, ko esi saņēmis par labi paveiktu darbu?

C
D
A
B

**A.** Bērnībā man patika pavadīt laiku dabā, mīlēju dzīvnieciņus. Es audzēju redīsiņus, un man bija kaķīši. Nejutos kā īpašs bērns. Nekādus īpašus talantus un rezultātus neuzrādīju.

**B.** Kad cilvēki pēc koncerta saka: „Aizkustinājāt līdz asarām!” Tas ir ļoti spēcīgs kompliments.

**C.** Es gribētu tikt vaļā no slinkuma. Tas ir visu labo nodomu lielākais ienaidnieks.

**D.** Tikai ar vienu no šiem *ieročiem* situācija uz priekšu virzās lēni. Ļoti svarīgi abus apvienot. Izturēties pret šīm *dieva dāvanām* ar atbildības izjūtu.

### 1.23. Izraksti no teksta vārdus, kuri tekstā izsaka līdzīgu nozīmi dotajiem vārdiem!

1. grūts – **sūrs**
2. spējas – **talants**
3. uzslava – **kompliments**
4. saviļņojāt – **aizkustinājāt**
5. atbrīvoties – **tikt vaļā**

#### 1.24. Savieno atbilstoši tekstam!

jaukākais kompliments  
īpašs bērns  
labie nodomi  
sūrs darbs  
lielākais ienaidnieks  
iedzimts talants

#### 1.25. Lasi 1.22. uzdevuma tekstu un izvēlies pareizo atbildi!

1. No kā gribētu atbrīvoties mūziķis?  
**A – No bailēm.**  
B – No slinkuma.  
C – No atbildības.
2. Ko mūziķis labprāt darīja bērnībā?  
A – Audzēja ķirbjus.  
**B – Daudz laika pavadīja dabā.**  
C – Katru dienu spēlēja klavieres.
3. Kāds ir jaukākais kompliments pēc koncerta?  
**A – Aizkustinājāt līdz asarām.**  
B – Ļoti patika.  
C – Tas bija brīnišķīgi.

#### 1.26. Uzraksti vēl 2 intervijas jautājumus Jānim Šipkēvicam!

#### 1.27. Sanumurē teikumus tā, lai veidotos teksts! Uzraksti 5 teikumus par to, kāds tu esi!

1. Tētis saka, ka es jau esmu pieaudzis.
2. Varētu viņam piekrist. Bet ... ir reizes, kad nemaz negribas būt pieaugušam.
3. Mamma saka, ka es vēl esmu bērns.
4. Viņai es noteikti negribu piekrist.
5. Kuram no viņiem taisnība? Kurš to var pateikt?
6. Vai es pats varu uz šo jautājumu atbildēt? Kāds ir mans viedoklis?
7. Es domāju, ka bērns es vairs neesmu. Taču – vai esmu pieaudzis?
8. Patiesībā es nemaz nezinu, kāds tad esmu...

#### 1.28. Uzraksti 5 teikumus par to, kāds tu esi!

#### 1.29. Uzraksti atbildes uz jautājumiem!

1. Kā tevi sauc?
2. Cik tev gadu?
3. Kurā pilsētā un valstī tu dzīvo
4. Kurā klasē tu mācies?
5. Vai tev ir brāļi vai māsas? Ja ir, tad cik?
6. Kurš mācību priekšmets tev patīk? Kāpēc?
7. Kurš mācību priekšmets tev nepatīk? Kāpēc?
8. Nosauc 3 savas rakstura īpašības!
9. Kādas rakstura īpašības tu sev gribētu?



**1.30. Uzdod 1.29. uzdevuma anketā dotos jautājumus savam klasesbiedram un atbildi uz viņa jautājumiem!**

**1.31. Pastāsti par savu klasesbiedru!**

**1.32. Uzraksti par savu klasesbiedru!**

